

Civilutskottets betänkande

1979/80:3

med anledning av propositionen 1978/79:111 om åtgärder mot krångel och onödig byråkrati m. m., såvitt avser bostadsdepartementets ansvarsområde, jämte motioner

Propositionen

Regeringen har i propositionen 1978/79:111 bilaga 12 (bostadsdepartementet), beslutad den 22 februari 1979,

dels föreslagit riksdagen att anta vid propositionen följande förslag till

1. lag om ändring i byggnadsstadgan (1959:612),
2. lag om ändring i lagen (1976:666) om påföljder och ingripanden vid olovligt byggande m. m.,

dels berett riksdagen tillfälle att ta del av vad bostadsministern anfört om de förenklingar som redan har genomförts eller som övervägs samt om visst utredningsarbete.

Motionerna

Utskottet behandlar i detta sammanhang

dels den under allmänna motionstiden väckta motionen 1978/79:1669 av Gösta Bohman m. fl. (m) vari, såvitt nu är i fråga, med hänvisning till motiveringen i motionen 1978/79:1108 (m) avsnittet "Mark- och bostadspolitik" hemställs

5. att riksdagen hos regeringen anhåller om förslag till förenkling av gällande föreskrifter för byggande i enlighet med vad som i sistnämnda motion anförts,

dels de med anledning av propositionen väckta motionerna 1978/79:

2462 av Gösta Bohman m. fl. (m) vari, med hänvisning till motionen 1978/79:2458 (m), såvitt nu är i fråga, hemställs

1. att riksdagen hos regeringen anhåller om förslag rörande vidare åtgärder i fråga om regleringen av byggnadslov i enlighet med vad i sistnämnda motion anförts,

4. att riksdagen hos regeringen anhåller om utredning angående förenklingar av bostadslångivningen i enlighet med vad i motionen anförts,

2467 av Lars Werner m. fl. (vpk) vari såvitt nu är i fråga hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna
 - a) att all mark som enligt planläggningsbeslut e. d. avses för samhällsbyggande skall föras över i kommunal ägo,
 - b) att enskilt ägda hyreshus successivt bör föras över i kommunal ägo och att en plan för detta snarast bör utarbetas,

c) att ett förslag till ny byggnadslagstiftning bör utarbetas bl. a. med utgångspunkten att de boende eller eljest berörda boendeintressen skall ha ett avgörande inflytande över utformningen av bostäderna och närmiljön,

d) att förslag bör föreläggas riksdagen som öppnar möjligheter för de boendes faktiska inflytande över förvaltningen av hyreshus,

2492 av Per Olof Håkansson (s) och Lennart Pettersson (s) vari hemställs

att riksdagen avslår propositionen 1978/79:111 bilaga 12 beträffande

1. lag om ändring i byggnadsstadgan (1959:612) utom såvitt avser 75 § andra stycket,

2. lag om ändring i lagen (1976:666) om påföljder och ingripande vid olovligt byggande m. m.,

2493 av Marianne Karlsson (c) vari hemställs att riksdagen hos regeringen begär ändring i byggnadsstadgan i enlighet med vad som i motionen anförts.

De med anledning av propositionen 1978/79:111 väckta och till civilutskottet hänvisade motionerna 1978/79:2462 (m), yrkandena 2 och 3, och 1978/79:2465 (c), yrkandet 6, kommer utskottet senare under hösten att behandla i sitt betänkande med anledning av propositionen 1978/79:213 med redovisning av planeringsskedet i den fysiska riksplaneringen.

Uppgifter i anslutning till propositionen och motionerna

Bestämmelser om byggnadslov m. m.

Bestämmelser om byggande och om byggnadslov finns i kap. 5 byggnadsstadgan (BS). De åtgärder som kräver byggnadslov finns uppräknade i 54 §. Lov behövs t. ex. när en helt ny byggnad skall uppföras, när en befintlig skall byggas om, när sådana ingrepp skall göras som berör byggnads bärande delar eller som avsevärt påverkar dess planlösning eller yttre utseende samt när byggnad eller del därav skall användas för väsentligt annat ändamål än det som förut varit fallet. Även andra åtgärder än sådana som rör byggnader kräver emellertid byggnadslov. Som exempel kan här nämnas uppförande eller väsentlig ändring av mur och plank samt schaktning och fyllning i vissa fall.

Inom område med stadsplan är byggnadslovsplikten mera vidsträckt än i andra områden. Inom stadsplaneområde krävs sålunda lov även för exempelvis omfärgning av fasad i vissa fall och för utbyte av taktäckningsmaterial.

Generellt undantagna från byggnadslovsplikten är statens och landstingens byggnader (54 § 2 mom. tredje stycket BS). Byggnadslov behövs inte heller för jordbrukets m. fl. näringars ekonomibyggnader, om de ligger utanför område med fastställd generalplan, stadsplan eller byggnadsplan (35 § BS). För en- och tvåfamiljshus gäller vissa lättnader i byggnadslovsplikten

(54 § 2 mom. första och andra styckena BS). Motivet till detta är att den som bygger ett hus uteslutande för eget bruk inte bör vara bunden av alltför stränga krav på byggnadens inre utformning.

Byggnadslovsprövningen är en bedömning i förväg av att den planerade åtgärden inte strider mot vissa i 56 § 1 mom. BS angivna författningar eller mot föreskrifter som har meddelats med stöd av dessa författningar. Det innebär att hänsyn måste tas till vitt skilda intressen vid byggnadslovsprövningen. Här kan nämnas att vid prövningen skall beaktas markhushållning, energihushållning, god miljö, arbetarskydd, brandskydd, sundhet, estetisk utformning samt säkerhet ur byggnadsteknisk synpunkt. Ytterligare ett viktigt inslag är att den planerade åtgärden måste vägas också mot grannars intressen. I många fall är naturligtvis endast något eller några av dessa intressen aktuella.

För att mark skall få användas för bebyggelse förutsätts att den prövas lämpad för ändamålet. Sådan prövning sker vid planläggning enligt byggnadslagen (BL). Beträffande annan bebyggelse än tätbebyggelse och beträffande tätbebyggelse av mindre omfattning kan dock prövningen ske i samband med prövning av ansökan om byggnadslov (5 § BL).

Enligt 55 § 1 mom. BS skall ansökan om byggnadslov göras skriftligt hos byggnadsnämnden. En ansökan som avser uppförande av en ny byggnad eller tillbyggnad av en befintlig byggnad skall åtföljas av en situationsplan över tomten samt ritningar rörande byggnadsarbetet med erforderlig beskrivning. Vid ansökan om lov för någon annan åtgärd skall fogas erforderliga ritningar och beskrivningar. Om ytterligare utredning behövs kan byggnadsnämnden förelägga sökanden att ge in denna inom viss tid (55 § 2 mom.). Byggnadsnämnden kan medge befrielse från skyldigheten att lämna in ritningar, om ansökan avser ett arbete av mindre omfattning. Nämnden kan också medge att ritningar och beskrivningar lämnas in allteftersom arbetet fortskrider (55 § 3 mom. första stycket). Utöver vad nu har angetts gäller för särskilda fall ytterligare krav på ansökningshandlingar.

När byggnadsnämnden prövar en ansökan om byggnadslov skall nämnden, som redan har nämnts, se till att den ansökta åtgärden inte strider mot vissa i 56 § 1 mom. första stycket BS uppräknade författningar m. m. Kräver åtgärden tillstånd också av någon annan myndighet, skall nämnden hänvisa den byggande att söka sådant tillstånd (57 § BS).

Regler finns också om innehållet i beslut i byggnadslovsärenden och om underrättelser till sakägare (58 § BS). Byggnadsnämndens beslut skall meddelas sökanden skriftligt. I sådant beslut skall också bl. a. meddelas erforderliga föreskrifter rörande arbetets utförande. Om byggnadslov beviljas skall genom nämndens försorg underrättelser om beslutet delges sakägare, som nämnden har hört i ärendet.

Förslagen i propositionen

I propositionen föreslås vissa begränsningar av byggnadslovsplikten. Byggnadslov skall inte krävas för följande åtgärder beträffande bostadsbyggnad med högst två bostadslägenheter:

1. Omfärgning av byggnadens fasad, om åtgärden inte medför att byggnadens karaktär väsentligt ändras.

2. Anordnande av en skyddad uteplats med hjälp av en mur eller ett plank som uppförs i anslutning till bostadsbyggnaden och placeras minst 4,5 meter från tomtränsen. Muren eller planket får dock inte vara högre än 1,80 meter och inte sträcka sig mer än 3 meter ut från byggnaden.

3. Anordnande av ett skärmtak i anslutning till bostadsbyggnaden över en sådan uteplats som anges i punkt 2, över en altan, balkong eller entré. Skärmtaket får dock inte vara större än 12 kvadratmeter och inte heller sträcka sig närmare tomtränsen än 4,5 meter.

4. Uppförande av högst två uthus eller andra liknande fristående byggnader, som inte är avsedda som bostad, i omedelbar närhet av bostadsbyggnaden. Dessa får dock uppföras endast under förutsättning att den sammanlagda byggnadsarean inte är större än 10 kvadratmeter, att taknockshöjden inte överstiger 3 meter samt att byggnaderna placeras minst 4,5 meter från tomtränsen eller på det avstånd från denna som kan vara föreskrivet i fastställd generalplan, stadsplan, byggnadsplan eller utomplansbestämmelser.

Beträffande ansökan om byggnadslov föreslås i propositionen att ansökan skall få göras muntligt när det är fråga om enklare åtgärder som inte kräver några ritningar i egentlig mening. Enligt bostadsministern är det inte möjligt att i BS närmare precisera dessa enklare åtgärder. I stället bör det ankomma på byggnadsnämnden att närmare ange när muntlig ansökan kan användas. Den enskilde får – enligt bostadsministern – inte någon ovillkorlig rätt att göra sin ansökan muntligt.

Till nybyggnad hänförs enligt 75 § första stycket BS bl. a. uppförande av helt ny byggnad, till- eller påbyggnad av förut befintlig byggnad, ombyggnad eller annan ändring med avseende på byggnads yttre eller inre utförande om ombyggnaden är så genomgripande att den kan jämföras med nybyggnad. Förbud mot nybyggnad i strid mot plan gäller bl. a. inom områden med fastställd stadsplan eller byggnadsplan.

För att underlätta för fastighetsägare att få tillstånd godtagbar energihushållning föreslås i propositionen att BS (75 § andra stycket) ändras. Ändringen innebär att som nybyggnad inte skall anses anordnande av tillfredsställande energihushållning i befintlig byggnad som måste antas stå kvar under längre tid även om åtgärderna inte vidtas.

I propositionen föreslås att de regler om typgodkännande av konstruktioner eller utförande i övrigt av byggnader eller andra anordningar som finns i statens planverks instruktion tas in i BS samt att BS kompletteras

med bestämmelse som anger hur byggnadsnämnd skall förfara vid granskning av typgodkänd produkt eller konstruktion.

Förslag till ny byggnadslagstiftning m. m.

Den s. k. PBL-utredningen avgav i september 1979 betänkandet *Markanvändning och byggande – Ny plan- och bygglag* (SOU 1979:65 och 66). Betänkandet remissbehandlas f. n. Remisstiden utgår den 2 juni 1980. Förslagen i betänkandet (13 kap.) beträffande bygglovprövningens omfattning och utformning som av utredningen anges utgå från förslagen i propositionen innebär sammanfattningsvis följande.

Bygglov föreslås krävas för uppförande av ny byggnad, för tillbyggnad av befintlig byggnad, för ändring av byggnads bärande delar eller av dess uppvärmnings- eller ventilationsanordningar, för inrättande och väsentlig ändring av ledningar för vatten och avlopp i byggnad och inom tomt i vissa fall, för invändig ändring av byggnad om dess planlösning påverkas avsevärt. Vidare krävs bygglov om byggnad tas i anspråk eller inreds för väsentligt annat ändamål än det den förut har använts till.

Om inte kommun beslutar annat krävs dock inte bygglov för byggnad vars yta efter vidtagen åtgärd inte är större än 10 kvadratmeter och vars taknockshöjd inte överstiger 3 meter. Bygglov krävs inte heller för ekonomibyggnader för jordbruk, skogsbruk eller någon därmed jämförlig näring. Bygglov krävs dock om byggnad kommer att ligga närmare fastighetsgränsen än 4,5 meter eller inom strandskyddsområde.

Kommun kan i detaljplan eller markförordnande föreskriva skyldighet att söka bygglov bl. a. för uppförande av helt ny byggnad som enligt föregående stycke inte kräver bygglov samt för omfärgning av byggnad eller utbyte av fasadbeklädnad eller taktäckningsmaterial samt för andra åtgärder som avsevärt påverkar byggnads yttre. Vidare kan kommun föreskriva skyldighet att söka bygglov för underhållsåtgärd beträffande byggnad som är av större värde från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt eller som ingår i bebyggelseområde av denna karaktär.

Ansökan om bygglov skall enligt utredningen göras muntligt eller skriftligt hos byggnadsnämnden. Utredningen anser det knappast möjligt att uttömmande reglera i vilka fall en ansökan skall eller bör vara skriftlig eller muntlig.

Svenska föreningen för byggnadsvård har för kännedom meddelat utskottet att föreningen vid sitt årsmöte den 21 april beslutat uttala att byggnaders yttre är av så väsentlig betydelse för bebyggelsemiljö och stadsbild att det är nödvändigt att byggnadsstadgan även i fortsättningen stipulerar byggnadslovsskyldighet för byte av fasadmaterial och omfärgning av fasad.

Utskottet

Förenkling av bestämmelserna om byggnadslov m. m.

Dåvarande bostadsministern tillkallade under våren 1978 en arbetsgrupp med uppdrag att skyndsamt lägga fram förslag till förenklingar av bestämmelserna om byggnadslov. Arbetsgruppen överlämnade i oktober 1978 promemorian *Förenklad byggnadslovsprövning*. Promemorian som har remissbehandlats redovisas i den i detta betänkande behandlade propositionen 1978/79:111, bilaga 12 (bostadsdepartementet).

Förslag till lag om ändring i byggnadsstadgan (1959:612) (BS) samt förslag till lag om ändring i lagen (1976:666) om påföljder och ingripanden vid olovligt byggande m. m. läggs fram i propositionen. Förslagen innebär i denna del sammanfattningsvis följande. I avsikt att begränsa omfattningen av byggnadslovsplikten föreslås att byggnadslov inte längre skall krävas för vissa åtgärder beträffande bostadsbyggnad med högst två bostadslägenheter. Sålunda föreslås att byggnadslov inte längre skall behövas för att färga om byggnads fasad om åtgärden inte medför att byggnadens kraktär väsentligt förändras eller för att anordna skyddad uteplats med hjälp av mur eller plank under vissa förutsättningar eller för att bygga ett skärmtak t. ex. över entré. Vidare föreslås att högst två mindre s. k. komplementbyggnader skall få uppföras utan byggnadslov, att som nybyggnad inte skall anses anordnande av tillfredsställande energihushållning i vissa fall samt att vissa regler om typgodkännande tas in i BS. Slutligen föreslås att ansökan om byggnadslov beträffande enklare åtgärder skall få göras muntligt.

I motionen 1978/79:2492 (s) yrkas att riksdagen avslår de i propositionens bilaga 12 framlagda lagförslagen utom såvitt avser förslag om att som nybyggnad i vissa fall inte skall anses anordnande av tillfredsställande energihushållning. Motionärerna anser bl. a. att det kan ifrågasättas om inte förslagen i propositionen kommer att ge upphov till ny byråkrati och att starka skäl finns att avvakta utfallet av bygglagarbetet.

I propositionen uppges (bil. 12 s. 3) att byggnadslagstiftningen uppfattas som krånglig och att det är nödvändigt att vidta åtgärder i syfte att åstadkomma förenklingar. Eftersom en ny byggnadslagstiftning inte kommer att kunna träda i kraft förrän några år in på 1980-talet anser bostadsministern att förenklingar nu måste göras inom ramen för gällande byggnadslagstiftning. Sedan propositionen förelades riksdagen har den s. k. PBL-utredningen i september 1979 presenterat förslag till ny plan- och bygglag – en lagstiftning som av utredningen föreslås träda i kraft den 1 januari 1985.

Förslagen i PBL-utredningen beträffande byggnadslovsprövningens omfattning och utformning anges av utredningen utgå från förslagen i propositionen. PBL-utredningens förslag i dessa delar har sammanfattats ovan (s. 5).

Enligt utskottets mening är det av största vikt att åtgärder vidtas i avsikt att förenkla byggnadslagstiftningen såvitt avser både bestämmelserna om

byggnadslov och förfaranderegler. Tillräckliga skäl saknas sålunda att i avvaktan på att en ny plan- och bygglag skall träda i kraft avstå från de förenklingar som kan ske inom ramen för gällande byggnadslagstiftning och som kommer att minska en del av den inte önskvärda byråkratin i sammanhanget. Redan på denna grund anser utskottet att tillräckliga skäl saknas att tillstyrka avslagsyrkandet i motionen 1978/79:2492 (s). De i propositionen framlagda lagförslagen torde tämligen väl kunna överföras till en ny byggnadslagstiftning.

Som ovan nämnts föreslås i propositionen beträffande bostadsbyggnad med högst två bostadslägenheter att omfärgning av byggnads fasad skall få ske utan krav på byggnadslov om åtgärden inte medför att byggnadens karaktär väsentligt förändras. Den förhandskontroll som f. n. gäller inom stadsplanlagt område har till syfte att tillgodose estetiska krav.

Utskottet, som enligt vad som ovan framgått inte har någon erinran mot förslaget i denna del, vill dock stryka under vikten av att berörda myndigheter noga följer utfallet av den nya regeln. Speciellt viktigt är det naturligtvis att de miljökrav som har ställts upp för område med särskilda skyddsvärden kan beaktas. I likhet med bostadsministern anser utskottet att den enskilde fastighetsägaren ofta är medveten om sådana speciella miljökrav och att denne iakttar de krav som kan gälla.

I 38 § BS föreskrivs att en byggnads yttre skall ges sådan utformning och färg som stads- eller landskapsbilden fordrar och som är lämplig såväl för byggnaden i och för sig som för en god helhetsverkan. Byggnad av större värde ur historisk, kulturhistorisk eller konstnärlig synpunkt får inte förvanskas vare sig genom arbeten på själva byggnaden eller genom bebyggelse i grannskapet. Enligt vad utskottet erfarit pågår inom bostadsdepartementet ett arbete i syfte att närmare klarlägga behovet av ändring av 38 § BS. En sådan ändring skulle göras i avsikt att stärka kommunernas möjlighet att slå vakt om bebyggelsemiljöer som är av särskilt värde.

I propositionen föreslås – som framgått ovan – att ansökan om byggnadslov beträffande enklare åtgärder skall få göras muntligt. I motionen 1978/79:2493 (c) hemställs om ändring av BS så att det skall bli möjligt att ersätta byggnadslovsprövningen med ett anmälningsförfarande. Därmed för motiönären vidare ett särskilt yttrande som en ledamot i den ovannämnda arbetsgruppen avgivit.

Ett anmälningsförfarande skulle skapa nya administrativa rutiner hos byggnadsnämnderna. Sakprövningen som sådan skulle inte heller nämnvärt skilja sig från byggnadslovshanteringen. Utskottet finner att förslaget inte har sådana fördelar att det bör genomföras. I likhet med bostadsministern anser utskottet att följderna av ett anmälningsförfarande inte kan överblickas med tillräcklig säkerhet. Motionen 1978/79:2493 (c) avstyrks med hänvisning till det anförda.

I motionen 1978/79:2462 (m) yrkandet 1 hemställs – med hänvisning till motiveringen i motionen 1978/79:2458 – att riksdagen hos regeringen

anhåller om förslag rörande vidare åtgärder i fråga om regleringen av byggnadslov. Motionärerna anser att minskade materiella krav från det allmännas sida beträffande utförande av olika byggnadsåtgärder bör läggas fram. I princip bör stat och kommun inte ställa speciella krav på till- eller ombyggnader av fritidshus och en- och tvåfamiljsvillor då åtgärderna inte förändrar fastighetens användningssätt. Vidare bör utformningen av möjligheten för grannar att få inflytande över av fastighetsägaren tilltänkta åtgärder utredas. Vad i motionen anförs om vidare åtgärder i fråga om regleringen av byggnadslov bör riksdagen enligt motionärerna som sin mening ge regeringen till känna.

Utöver vad som ovan anförts om byggnadslovspliktens utformning och omfattning kan nämnas att PBL-utredningen föreslagit regler som lämnar sakägare – till vilka föreslås hänföras bl. a. även hyresgäster – tillfälle att yttra sig över ansökan om byggnadslov. Någon sådan möjlighet föreligger inte i dag. De frågor som tas upp i motionen kommer att övervägas i arbetet med att utforma en ny byggnadslagstiftning. Ett riksdagens tillkännagivande enligt förslaget i motionen tjänar därför inget reellt syfte.

I motionen 1978/79:2467 (vpk) yrkandet 1 c föreslås riksdagen ge regeringen till känna att ett förslag till ny byggnadslagstiftning bör utarbetas bl. a. med utgångspunkt i att de boende eller eljest berörda boendeintressen skall ha ett avgörande inflytande över utformningen av bostäderna och närmiljön.

Även dessa frågor kommer att behandlas i det nu pågående arbetet med en ny byggnadslagstiftning. I PBL-utredningen föreslås (SOU 1979:66 s. 407–416) olika reformer ägnade att stärka medborgarinflytandet. Sålunda ges varje kommunmedlem enligt förslaget möjlighet till inflytande över kommunens planering. Hyresgäster ges som ovan nämnts ställning som sakägare och får rätt att yttra sig i det samrådsskede som föreslås vid arbetet med en ny plan.

Även motionen 1978/79:2467 (vpk) yrkandet 1 c avstyrks med hänsyn till att frågorna kommer att övervägas i arbetet med en ny byggnadslagstiftning.

I motionen 1978/79:1669 (m) yrkandet 5 hemställs – med hänvisning till motionen 1978/79:1108 – att riksdagen anhåller om förslag till förenklingar av gällande föreskrifter för byggande. Motionärerna anför bl. a. att statens planverk bör utarbeta en serviceskrift åt den byggande allmänheten samt att Svensk byggnorm (SBN) bör omarbetas och förenklas.

Statens planverk har utarbetat olika skrifter som kortfattat och översiktligt informerar bl. a. om byggnadslagstiftningen. Sålunda kan nämnas att verket under det senaste året utgivit informationsmaterial om byggnadslovsprövningens omfattning och utformning, om nybyggnadsbestämmelser för bostaden och grannskapet samt om vilka regler som gäller för markens användning ur skilda aspekter. Vidare har verket i samverkan med bostads-

departementet nyligen utarbetat en informationsskrift om den fysiska riksplaneringen.

Vad beträffar förslaget i motionen om omarbetning av SBN vill utskottet upplysa om att en granskning av SBN ägt rum under 1979. Resultatet av granskningen som utförts av s. k. kritikergrupper som bestått av representanter för olika branschorganisationer kommer att ges ut omkring årsskiftet i en rapport tillsammans med planverkets kommentarer.

Liksom motionärerna anser utskottet det viktigt att myndigheterna lämnar service åt allmänheten och att lättillgänglig information ges om gällande bestämmelser om byggande och planering. Enligt utskottets mening är det kanske inte i första hand bristen på information som medför svårigheter att få kunskap om gällande regler. Däremot kan det vara svårt för ansvariga centrala och lokala organ att sprida kännedom om befintlig information. Utskottet förutsätter emellertid att myndigheterna kontinuerligt på olika sätt söker sprida kunskap härom.

Eftersom ett arbete för att förenkla och förtydliga gällande regler pågått och pågår bl. a. vad beträffar SBN finner utskottet det inte erforderligt att hos regeringen anhålla om förslag enligt motionen 1978/79:1669 (m) yrkandet 5. Syftet med motionen får anses i inte ringa grad tillgodosett genom gjorda informationsinsatser.

Övriga frågor

En utredning angående förenklingar av bostadslångivningen föreslås i motionen 1978/79:2462 (m) yrkandet 4. Motionärerna anser att grunderna för den statliga bostadslångivningen och bestämningen av lånebeloppen avsevärt kan förenklas och att nuvarande schablonbelopp som i detalj styr byggandet bör ersättas av ett generellt verkande system med grundbelopp per hus eller lägenhet. Genom de föreslagna förändringarna anges praktiskt taget all styrning av byggandet via lånebestämmelserna försvinna.

I avsikt att förenkla låneansökningarna vid styckebyggda småhus tillämpas sedan någon tid en förenklad låneberäkningsmetod – en metod som bl. a. innebär att antalet s. k. delbelopp minskats. Vidare bör erinras om att i Bostadsstyrelsens förenklingsutredning (BFU) prövats olika förslag till förenkling av låneförfattningarna. Vissa förslag till förenklingar har av bostadsstyrelsen tagits upp i anslagsframställning för budgetåret 1980/81. Denna behandlas f. n. i regeringens kansli.

De i motionen framförda förslagen om förenkling av bostadslångivningen är i hög grad genomförda vad beträffar styckebyggda småhus. Vissa övriga förenklingsförslag har av bostadsstyrelsen aktualiserats i BFU och i den anslagsframställning som nu behandlas. Vidare bör erinras om att bostadsstyrelsen tillsatt en arbetsgrupp som har i uppdrag att belysa förutsättningarna för en decentralisering till kommunerna i alla låne- och bidragsärenden som länsbostadsnämnderna nu har beslutanderätten i.

Eftersom utredningar i skilda sammanhang pågår för att förenkla bostadslånggivningen anser utskottet tillräckliga skäl saknas att tillstyrka motionen 1978/79:2462 (m) yrkandet 4.

Yrkandena 1 a, b och d i motionen 1978/79:2467 (vpk) innebär att regeringen skall ges till känna att all mark som avses för samhällsbyggande skall föras över i kommunal ägo, att enskilda hyreshus successivt bör föras över i kommunal ägo samt att riksdagen bör föreläggas förslag som öppnar möjligheter för de boendes faktiska inflytande över förvaltningen av hyreshus.

Samtliga dessa tre motionsyrkanden behandlades av utskottet under våren 1979 och avstyrktes (CU 1978/79:26 s. 24, 27–28). Utskottet finner inte anledning ändra tidigare ställningstaganden. Motionsyrkandena avstyrks med hänvisning härtill.

Utskottet har inte funnit anledning att uttala sig över vad i propositionen anförts om förenklingar som redan genomförts eller som övervägs samt om visst utredningsarbete.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *lagförslagen*
att riksdagen med bifall till regeringens förslag och med avslag på motionen 1978/79:2492 antar vid propositionen och som bilaga 1 härtill fogade förslag till
 - a. lag om ändring i byggnadsstadgan (1959:612),
 - b. lag om ändring i lagen (1976:666) om påföljder och ingripanden vid olovligt byggande m. m.,
2. beträffande *anmälningsförfarande*
att riksdagen avslår motionen 1978/79:2493,
3. beträffande *yttre åtgärder rörande regleringen av byggnadslov*
att riksdagen avslår motionen 1978/79:2462 yrkandet 1,
4. beträffande *utgångspunkter för förslag till ny bygglag*
att riksdagen avslår motionen 1978/79:2467 yrkandet 1 c,
5. beträffande *förslag till vissa förenklingar av byggnadsföreskrifter*
att riksdagen avslår motionen 1978/79:1669 yrkandet 5,
6. beträffande *förenklingar av bostadslånggivningen*
att riksdagen avslår motionen 1978/79:2462 yrkandet 4,

7. beträffande *mark för samhällsbyggande m. m.*
att riksdagen avslår motionen 1978/79:2467 yrkandena 1 a, 1 b
och 1 d.

Stockholm den 25 oktober 1979

På civilutskottets vägnar

KJELL A. MATTSSON

Närvarande: Kjell A. Mattsson (c), Per Bergman (s), Rolf Dahlberg (m), Oskar Lindkvist (s), Lars Henrikson (s), Thure Jadestig (s), Elvy Olsson (c), Bertil Danielsson (m), Birgitta Dahl (s), Magnus Persson (s), Bertil Dahlén (fp), Jan Eric Virgin (m), Per Olof Håkansson (s), Eivor Nilson (c) och Kerstin Ekman (fp).

Reservation

Förenklingar i byggnadslagstiftningen m. m.

Per Bergman, Oskar Lindkvist, Lars Henrikson, Thure Jadestig, Birgitta Dahl, Magnus Persson och Per Olof Håkansson (alla s) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 6 börjar "I propositionen" och på s. 7 slutar "särskilt värde" bort lyda:

Enligt utskottets mening är det av stor vikt att förslag till förenklingar kontinuerligt prövas inom skilda samhällssektorer. Denna uppfattning torde vara obestridd. Starka skäl talar emellertid emot att nu genomföra de förslag som bostadsministern presenterar. Som framgått ovan (s. 5) har PBL-utredningen i september 1979 – dvs. ca sex månader efter det att propositionen förelades riksdagen – lagt fram förslag om en ny plan- och bygglag. Även om förslagen i PBL-utredningen såvitt avser bygglovsprövningens omfattning och utformning samt såvitt avser förfarandereglererna hos byggnadsnämnd enligt utredningens uppfattning utgår från förslagen i propositionen bör noteras följande skillnader mellan utredningsförslaget och förslaget i propositionen. Enligt propositionens förslag gäller lättnaderna i byggnadslovsprövningen i huvudsak en- och tvåfamiljshus, medan i PBL-utredningen någon sådan begränsning inte görs. PBL-förslaget innebär att bygglovspliktens omfattning kan utformas olika i skilda delar av en kommun och att kommun kan föreskriva bygglov så att byggnad som har särskilda skyddsvärden verkligen kan skyddas. Stora skillnader mellan PBL-förslaget och propositionen föreligger alltså. Därutöver bör följande anföras.

Den ovannämnda arbetsgruppen (s. 6) arbetade under stor brådska och flera av gruppens förslag har måst förkastas. Även de förslag som förs vidare i

propositionen måste emellertid starkt ifrågasättas. Beträffande muntlig ansökan om byggnadslov anförs i propositionen att det är oklart när sådan skall förekomma. Bostadsministern anser det heller inte möjligt att i BS närmare ange när ett sådant förfarande kan användas utan anser att det bör ankomma på byggnadsnämnden att närmare ange när muntlig ansökan kan användas. Även om utskottet anser att byggnadsnämnden kan klara denna sin nya uppgift hade det varit lämpligt att till ledning för nämndernas agerande motivedes i propositionen ange när muntlig ansökan bör kunna accepteras. En fråga som i detta sammanhang är aktuell är hur berörda sakägare skall få möjlighet att komma till tals. Förslaget om muntlig ansökan väcktes under remissbehandlingen av arbetsgruppens förslag. Det har sålunda inte kunnat övervägas i vanlig ordning, och konsekvenserna av det har knappast alls belysts i propositionen.

Beträffande de föreslagna lättnaderna i byggnadslovspliktens omfattning för en- och tvåfamiljshus vill utskottet bl. a. beröra förslaget om att omfärgning av byggnadsfasad skall få ske utan krav på byggnadslov om inte byggnadens karaktär väsentligt ändras. Under den tid propositionen funnits tillgänglig har denna fråga väckt stor uppmärksamhet. Bl. a. har förslaget kritiserats därför att i propositionen inte närmare reglerats hur områden med speciella skyddsvärden och miljökrav skall värnas. Vid remissbehandlingen av arbetsgruppens förslag har frågan om att från byggnadslov undanta vissa ändringar av byggnads yttre mött starka invändningar inte minst från de myndigheter som har att beakta de speciella kulturhistoriska värdena i bebyggelsemiljön. Bl. a. anförs av en länsstyrelse att förslaget innebär att nuvarande möjligheter att styra bebyggelsens yttre utformning allvarligt försvagas trots att en styrning är motiverad från stadsbils- eller landskapsbildssynpunkt. Denna uppfattning delas av riksantikvarieämbetet och statens historiska museer, planverket, bostadsstyrelsen, statens institut för byggnadsforskning, fem av de nio länsstyrelser som yttrat sig över gruppens förslag, samt tre kommuner. Även bostadsministern synes hysa tvekan inför förslaget och anför bl. a. att det är tveksamt vilka krav som med stöd av 38 § BS kan ställas beträffande en byggnads yttre så att denna ges en utformning som är lämplig såväl för byggnaden som för en god helhetsverkan. Bostadsministern anför att behovet av en ändring i 38 § BS bör övervägas i det arbete som pågår inom bostadsdepartementet beträffande en analys av frågor som rör förnyelseverksamheten inom befintliga bebyggelsemiljöer. Sedermera har en utredning om förnyelseverksamheten tillkallats. Av utredningens direktiv framgår inte om den fått i uppgift att behandla frågan om behovet av ändring av 38 § BS.

I propositionen föreslås även att mindre komplementbyggnader skall få uppföras, utan krav på byggnadslov, i omedelbar närhet av bostadsbyggnad. Detta förslag har från vissa utgångspunkter kritiserats bl. a. av planverket. För att undvika problem med dessa komplementbyggnaders placering på tomten har det varit nödvändigt att föreskriva att de skall läggas

på ett visst minsta avstånd från tomtgränsen eller på ett avstånd som kan vara föreskrivet i plan. Den byggande förutsätts därvid ta kontakt med byggnadsnämnden för att klara ut vad som gäller i just hans fall om han är obekant med planbestämmelserna. Han förutsätts även ta reda på eller känna till om särskilda förordnanden enligt byggnadslagen (1947:385) eller naturvårdslagen (1964:822) behövs samt om tillstånd kan fordras på grund av strandskyddsbestämmelser. Vidare föreslås i lagstiftningen att komplementbyggnaderna skall placeras "i omedelbar närhet av bostadsbyggnaden". Bostadsministern försöker inte förklara innebörden av detta uttryck utan anför i specialmotiveringen endast att en bastubyggnad eller sjöbod som uppförts vid strand inte kan hänföras under bestämmelsen med mindre bostadsbyggnaden på fastigheten finns helt nära stranden. Utöver att tolkningssvårigheter av begreppet föreligger innebär regeln att en fastighetsägare som av t. ex. miljöskäl valt att inte lägga sitt fritids- eller bostadshus vid strand, fastän detta i det enskilda fallet varit möjligt, inte heller kan placera en komplementbyggnad där, medan en fastighetsägare som redan har sitt bostadshus vid strand även i vissa fall kommer att – utan byggnadslov – kunna placera t. ex. sjöbod eller bastu i närhet av strand. Denna effekt av förslaget i propositionen måste anses stötande. Såvitt utskottet kan bedöma innebär förslaget i propositionen även i denna del ringa lättnader för den byggande, och utskottet anser att regeln inte bidrar till att minska byråkratin och byggkrånget. Vid en byggnadslovsprövning enligt nuvarande ordning får den byggande kännedom om gällande särskilda förordnanden m. m.

Sammantaget har förslaget i propositionen så stora brister att det inte bör genomföras. I likhet med flera remissinstanser finner utskottet det lämpligt att de förenklingsförslag i byggnadslagstiftningen som onekligen behövs genomförs i samband med att en ny plan- och bygglag träder i kraft, dvs. i mitten av 1980-talet. I detta sammanhang blir det möjligt att, på ett helt annat sätt än som nu är fallet, bättre samordna byggnadslovsprövningens omfattning och utformning samt förfarandet hos byggnadsnämnd med bygglagstiftningen i övrigt. Många remissinstanser erinrar dessutom om att byggnadsnämndernas resurser måste öka om byggnadslovsplikten begränsas. Bl. a. kan omfattande informationsinsatser betyda behov av ökade resurser. Inte heller utskottet är främmande för att ökade krav kan komma att ställas på byggnadsnämnderna. Det är inte troligt att förslaget i propositionen verkligen ger upphov till mindre krångele och onödig byråkrati. Mycket tyder på motsatsen. En del av de negativa sidor som förslaget för med sig har utskottet kritiserat ovan.

Utskottet instämmer i allt väsentligt med vad i motionen 1978/79:2492 (s) anförts om att lagförslagen bör avslås. I likhet med motionärerna finner utskottet dock att som nybyggnad i vissa fall inte skall anses anordnande av tillfredsställande energihushållning. Dessutom bör regler om typgodkännande förankras i byggnadslagstiftningen enligt vad som föreslås i propositionen.

Någon ändring i 7 § lagen (1976:666) om påföljder och ingripande vid olovligt byggande m. m. behövs inte.

dels utskottets hemställan under 1 bort lyda:

1. beträffande *lagförslagen*
 - att riksdagen med anledning av regeringens förslag och motionen 1978/79:2492
 - a. antar som bilaga 2 härtill fogat förslag till lag om ändring i byggnadsstadgan (1959:612).
 - b. avslår det vid propositionen fogade förslaget till lag om ändring i lagen (1976:666) om påföljder och ingripanden vid olovligt byggande m. m.,

Regeringens och utskottets

1 Förslag till

Lag om ändring i byggnadsstadgan (1959:612)

Härigenom föreskrivs i fråga om byggnadsstadgan (1959:612)¹ dels att 54 § 2 mom., 55 § 1 och 3 mom., 56 § 1 mom. och 75 § skall ha nedan angivna lydelse.

dels att i stadgan skall införas ett nytt moment, 76 § 3 mom., av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

54 §²

2 mom. Utan hinder av vad i 1 mom. är stadgat må utan byggnadslov inrättande eller ändring ske av ledningar för vattenförsörjning eller avlopp samt därmed förbundna anordningar i bostadsbyggnad med högst två lägenheter eller i därtill hörande mindre byggnad av annat slag, såvida byggnaden eller byggnaderna skola vara anslutna till egen anläggning för vattenförsörjning eller avlopp.

Utan hinder av 1 mom. må vidare utan byggnadslov företagas annan invändig ändring av bostadsbyggnad som ej innehåller flera än två bostadslägenheter eller av därtill hörande uthus, såvida åtgärden icke består i inredande av ytterligare bostadslägenhet eller av lokal för handelsrörelse, hantverk eller industri och ej heller berör konstruktionen av byggnadens bärande delar, eldstäder eller rökkanaler.

2 mom. Bestämmelserna om byggnadslov i 1 mom. gäller inte i fråga om följande åtgärder beträffande en bostadsbyggnad med högst två bostadslägenheter eller en byggnad av annat slag som hör till en sådan bostadsbyggnad:

1. Inrättande eller ändring av en ledning för vattenförsörjning eller avlopp, om byggnaden skall vara ansluten till en egen anläggning för vattenförsörjning eller avlopp. Dessamma gäller i fråga om anordningar förbundna med en sådan ledning.

2. Annan invändig ändring under förutsättning

att ändringen inte innebär att det inreds någon ytterligare bostadslägenhet eller någon lokal för handelsrörelse, hantverk eller industri.

att ändringen inte berör konstruktionen av byggnadens bärande delar, eldstäder eller rökkanaler.

¹ Stadgan omtryckt 1972:776.

² Senaste lydelse 1973:1086.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

3. Omfärgning av byggnadens fasad, om åtgärden inte medför att byggnadens karaktär väsentligt ändras.

4. Anordnande av en skyddad uteplats med hjälp av en mur eller ett plank som uppförs i anslutning till bostadsbyggnaden och placeras minst 4,5 meter från tomtrönsen. Muren eller planket får dock inte vara högre än 1,80 meter och inte sträcka sig mer än 3 meter ut från byggnaden.

5. Anordnande av ett skärmtak i anslutning till bostadsbyggnaden över en sådan uteplats som anges i punkt 4, över en altan, balkong eller entré. Skärmtaket får dock inte vara större än 12 kvadratmeter och inte heller sträcka sig närmare tomtrönsen än 4,5 meter.

6. Uppförande av högst två uthus eller andra liknande fristående byggnader, som inte är avsedda som bostad, i omedelbar närhet av bostadsbyggnaden. Dessa får dock uppföras endast under förutsättning

att den sammanlagda byggnadsarean inte är större än 10 kvadratmeter,

att taknockshöjden inte överstiger 3 meter,

att byggnaderna placeras minst 4,5 meter från tomtrönsen eller på det avstånd från denna som kan vara föreskrivet i fastställd generalplan, stadsplan, byggnadsplan eller utomplansbestämmelser.

Stadgandena i 1 mom. äga ej tillämpning i fråga om byggnad, som tillhör kronan eller landsting.

Bestämmelserna i 1 mom. gäller inte i fråga om byggnader, som tillhör staten eller en landstingskommun.

Nuvarande lydelse

Förelagen lydelse

55 §³

I mom. Ansökan om byggnadslov göres *skriftligen* hos byggnadsnämnden. Bestämmelser om prövning av fråga om byggnadslov utan ansökan *finnas* i lagen (1976:666) om påföljder och ingripanden vid olovligt byggande m. m.

Vid ansökan om byggnadslov för uppförande av nybyggnad eller tillbyggnad av förut befintlig byggnad skola fogas situationsplan över tomten, utvisande befintliga byggnaders och tillämnad byggnads läge, samt ritningar rörande företaget med erforderlig beskrivning. Avser ansökningen byggnad som inrymmer bostadslägenhet, skall situationsplanen dessutom visa utrymmen för lek och utevistelse, parkering samt tillfartsvägar för biltrafik. Inom område, varest byggnadsnämnden tillhandahåller nybyggnadskarta, skall situationsplanen vara grundad å sådan karta. Där ej särskilda omständigheter föranleda annat, skola situationsplan och ritningar ingivas i tre exemplar.

Vid ansökan om byggnadslov för annan åtgärd än nu sagts skola fogas erforderliga ritningar och beskrivningar.

3 mom. Där så finnes lämpligt äger byggnadsnämnden medgiva att ritningar och beskrivningar *ingivas i mån av arbetets fortgång*. Nämnden må ock i fråga om arbete av mindre

I mom. Ansökan om byggnadslov göres *skriftligt* hos byggnadsnämnden. *Beträffande enklare åtgärder får ansökan göras muntligt.* Bestämmelser om prövning av fråga om byggnadslov utan ansökan *finns* i lagen (1976:666) om påföljder och ingripanden vid olovligt byggande m. m.

Den som ansöker om byggnadslov för uppförande av nybyggnad eller för tillbyggnad av en befintlig byggnad skall ge in en situationsplan över tomten, som visar både de befintliga byggnadernas och den tillämnade byggnadens läge, samt ritningar rörande företaget med den beskrivning som behövs. Om ansökningen avser en byggnad som inrymmer en eller flera bostadslägenheter, skall situationsplanen dessutom visa utrymmen för lek och utevistelse, för parkering samt för tillfartsvägar för biltrafik. Inom ett område, där byggnadsnämnden tillhandahåller nybyggnadskartor, skall situationsplanen vara grundad på en sådan karta. Om det inte finns särskilda skäl för något annat, skall situationsplanen och ritningarna ges in i tre exemplar.

Den som ansöker om byggnadslov för någon annan åtgärd skall ge in de ritningar och beskrivningar som behövs.

3 mom. Byggnadsnämnden får medge att ritningar och beskrivningar ges in *allteftersom arbetet fortgår*. Nämnden får i fråga om arbeten av mindre omfattning medge befriel-

³ Senaste lydelse 1976:668.

Navarande lydelse

omfattning *medgiva* befrielse från skyldigheten att *ingiva ritning*.

Vid tillämpning av 29 § första stycket 1) *äger* byggnadsnämnden vägra byggnadslov utan tillgång till ritningar rörande företaget.

Föreslagen lydelse

se från skyldigheten att *ge in situationsplan, ritningar och beskrivningar*.

Vid tillämpning av 29 § första stycket 1) *får* byggnadsnämnden vägra byggnadslov utan tillgång till ritningar rörande företaget.

56 §⁴

1 mom. Vid prövning av ansökan om byggnadslov skall byggnadsnämnden tillse, att det tillämnade företaget ej strider mot byggnadslagen (1947:385), väglagen (1971:948), lagen (1939:608) om enskilda vägar, naturvårdslagen (1964:822), miljöskyddslagen (1969:387), arbetarskyddslagen (1949:1), bostadssaneringslagen (1973:531), lagen (1976:296) om kriskoppling m. m., denna stadga eller med stöd av nämnda författningar meddelade föreskrifter. Är tomtens ägare enligt byggnadslagen skyldig att gälla bidrag till kostnad för gata eller att anordna utfartsväg eller avlopp från tomt, må byggnadslov för nybyggnad ej beviljas innan skyldigheten fullgjorts eller nöjaktig säkerhet ställts.

Byggnadslov för byggnadsföretag som avses i 55 § 4 mom. får beviljas endast om utlåtande *föreligger* från yrkesinspektionen och av detta framgår att skyddsombud, skyddskommitté eller organisation som företräder arbetstagarna fått tillfälle att yttra sig över byggnadsföretaget. Vad nu sagts gäller dock *icke om det*

1 mom. När byggnadsnämnden prövar en ansökan om byggnadslov, skall den se till, att det tillämnade företaget inte strider mot byggnadslagen (1947:385), väglagen (1971:948), lagen (1939:608) om enskilda vägar, naturvårdslagen (1964:822), miljöskyddslagen (1969:387), arbetsmiljölagen (1977:1160), bostadssaneringslagen (1973:531), lagen (1976:296) om kriskoppling m. m., denna stadga eller föreskrifter som har meddelats med stöd av dessa författningar. Om tomtens ägare enligt byggnadslagen är skyldig att betala bidrag till kostnaden för gata eller att anordna utfartsväg eller avlopp från tomt, får byggnadslov för nybyggnad inte beviljas innan skyldigheten har fullgjorts eller nöjaktig säkerhet har ställts.

Byggnadslov för ett byggnadsföretag som avses i 55 § 4 mom. får beviljas endast om *det föreligger ett* utlåtande från yrkesinspektionen och *det* av detta framgår att *ett* skyddsombud, *en* skyddskommitté eller organisation som företräder arbetstagarna *har* fått tillfälle att yttra sig över byggnadsföretaget. Vad nu

⁴ Senaste lydelse 1977:339.

Nuvarande lydelse

ej är känt för vilket slag av verksamhet arbetslokalen är avsedd.

Har i utlåtande från yrkesinspektionen angivits att erforderlig prövning ej kunnat ske i arbetarskyddshänseende, skall i beslut om byggnadslov erinras om skyldigheten att göra anmälan enligt 8 a § andra stycket arbetarskyddslagen.

Inom område, som *icke* ingår i stadplan eller byggnadsplan, *må* lov ej givas till nybyggnad som skulle innefatta tätbebyggelse. *Vad nu sagts gäller dock ej när fråga är om*

1. nybyggnad för tillgodoseende av jordbrukets, fiskets, skogsskötselns eller därmed jämförligt behov eller
2. tätbebyggelse av mindre omfattning som avses i 5 § andra stycket byggnadslagen (1947:385).

Föreslagen lydelse

sagts gäller dock *endast om det är känt* för vilket slag av verksamhet arbetslokalen är avsedd.

Om det i ett utlåtande från yrkesinspektionen har angivits att den prövning i arbetarskyddshänseende som behövs inte har kunnat göras, skall beslutet om byggnadslov innehålla en erinran om skyldigheten att göra anmälan enligt 1 § andra stycket arbetsmiljöförordningen (1977:1166).

Inom ett område, som *inte* ingår i stadsplan eller byggnadsplan, *får* lov *inte ges* till nybyggnad som skulle innefatta tätbebyggelse. *Detta gäller dock inte när det är fråga om*

1. nybyggnad för jordbrukets, fiskets, skogsskötselns eller *något* därmed jämförligt behov eller
2. tätbebyggelse av mindre omfattning som avses i 5 § andra stycket byggnadslagen (1947:385).

Vid prövningen av en ansökan om byggnadslov skall en typgodkänd konstruktion eller ett typgodkänt utförande godtas i de avseenden och under de förutsättningar som anges i beviset om typgodkännande.

75 §⁵

Till nybyggnad hänföres:

- a) uppförande av helt ny byggnad;
- b) till- eller påbyggnad av *förut* befintlig byggnad;
- c) ombyggnad eller annan ändring *med avseende å* byggnads yttre eller inre utförande *av* så genomgripande *beskaffenhet*, att *den* kan

Till nybyggnad hänförs:

- a) uppförande av *en* helt ny byggnad,
- b) till- eller påbyggnad av *en* befintlig byggnad,
- c) ombyggnad eller *någon* annan ändring *av en* byggnads yttre eller inre utförande *som är* så genomgripande att *ändringen* kan anses

⁵ Senaste lydelse 1977:1177.

Nuvarande lydelse

anses jämförlig med ombyggnad;

d) *byggnads* inredande helt eller delvis till väsentligen annat ändamål än det vartill byggnaden förut varit använd;

e) sådan förändring av byggnad, som medför att byggnaden kommer att strida mot fastställd generalplan, stadsplan, byggnadsplan eller utomplansbestämmelser; *samt*

f) annan förändring av byggnad, *vilken* i befintligt skick strider mot plan eller bestämmelser *som nyss sagts*, såvida *ej fråga är om* bostadsbyggnad med högst två bostadslägenheter eller *därtill hörande* uthus.

Vad ovan i denna paragraf stadgas skall ej medföra att såsom nybyggnad anses anordnande av godtagbar avfallshantering eller av värmeledning eller vattenklosett eller andra hygieniska förbättringar i befintlig byggnad *som, även om sådan anordning ej medgäves, måste antagas komma att kvarstå under längre tid.*

Föreslagen lydelse

jämförlig med ombyggnad,

d) inredande *av en byggnad* helt eller delvis till väsentligen annat ändamål än det vartill byggnaden förut *har* varit använd,

e) sådan förändring av *en byggnad*, som medför att byggnaden kommer att strida mot fastställd generalplan, stadsplan, byggnadsplan eller utomplansbestämmelser,

f) *någon* annan förändring av *en byggnad som* i befintligt skick strider mot *en sådan* plan eller *sådana* bestämmelser, *om det inte är fråga om en* bostadsbyggnad med högst två bostadslägenheter eller *om ett* uthus *som hör till en sådan byggnad.*

Som nybyggnad *skall emellertid inte* anses anordnande av godtagbar avfallshantering, *av tillfredsställande energihushållning*, eller av värmeledningar eller vattenklosetter eller andra hygieniska förbättringar i *en* befintlig byggnad, *som måste antas komma att stå kvar under längre tid även om sådana anordningar inte skulle medges.*

Som nybyggnad *skall inte heller anses sådana åtgärder som enligt 54 § 2 mom. första stycket 3-6 får utföras utan byggnadslov. I fråga om sådana åtgärder skall bestämmelserna i 38 §, 39 § första stycket första punkten och 40-48 §§ tillämpas i skäligh omfattning.*

76 §

3 mom. Statens planverk prövar efter ansökan frågor om typgodkännande av konstruktionen eller utfö-

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

randet i övrigt av byggnader och andra anordningar som avses i denna stadga. Om en konstruktion eller ett utförande har tygodkänts, skall planverket utfärda bevis om detta.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1980.

2 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1976:666) om påföljder och ingripanden vid olovligt byggande m. m.

Härigenom föreskrivs att 7 § lagen (1976:666) om påföljder och ingripanden vid olovligt byggande m. m. skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 §

I fall som avses i 4 § första stycket utgår förutom byggnadsavgift en tilläggsavgift om åtgärden innebär att

1. helt ny byggnad uppföres,
2. befintlig byggnad till- eller påbygges,
3. byggnad inredes helt eller delvis till väsentligen annat ändamål än det till vilket byggnaden förut har varit använd,
4. byggnad eller del av byggnad tages i anspråk för väsentligen annat ändamål än det till vilket byggnaden förut har varit använd eller som finnes angivet på godkänd ritning eller
5. byggnad rives.

Tilläggsavgift utgår ej i fall som avses i 5 §. Avgift utgår ej heller om åtgärd som avses i första stycket 2-5 omfattar utrymme som ej överstiger tre kvadratmeter.

Tilläggsavgift utgår med belopp som motsvarar 500 kronor för varje kvadratmeter våningsyta som åtgärden har omfattat. I fråga om åtgärd som avses i första stycket 2-5 skall vid beräkning av våningsytan frånrägas tre kvadratmeter.

Tilläggsavgift utgår ej i fall som avses i 5 §. Avgift utgår ej heller om åtgärden omfattar utrymme som ej överstiger tio kvadratmeter.

Tilläggsavgift utgår med belopp som motsvarar 500 kronor för varje kvadratmeter bruttoarea som åtgärden har omfattat. När bruttoarean beräknas skall tio kvadratmeter räknas av.

Har föreläggande om rättelse enligt 15 § meddelats eller har det utförda rättats genom handräkning eller på annat sätt eller föreligger annars

särskilda skäl, får avgiften bestämmas till lägre belopp än som följer av tredje stycket eller helt efterges.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1980. De nya bestämmelserna tillämpas även på överträdelse som har begåtts före ikraftträdandet.

Reservanterns

Förslag till

Lag om ändring i byggnadsstadgan (1959:612)

Härigenom förskrivs i fråga om byggnadsstadgan (1959:612)¹
dels att 56 § 1 mom. och 75 § skall ha nedan angivna lydelse,
dels att i stadgan skall införas ett nytt moment 76 § 3 mom. av nedan
angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

56 §²

1 mom. Vid prövning av ansökan om byggnadslov skall byggnadsnämnden tillse, att det tillämnade företaget ej strider mot byggnadslagen (1947:385), väglagen (1971:948), lagen (1939:608) om enskilda vägar, naturvårdslagen (1964:822), miljöskyddslagen (1969:387), arbetarskyddslagen (1949:1), bostadssaneringslagen (1973:531), lagen (1976:296) om kriskoppling m. m., denna stadga eller med stöd av nämnda författningar meddelade föreskrifter. Är tomtens ägare enligt byggnadslagen skyldig att gälla bidrag till kostnad för gata eller att anordna utfartsväg eller avlopp från tomtens, må byggnadslov för nybyggnad ej beviljas innan skyldigheten fullgjorts eller nöjaktig säkerhet ställts.

Byggnadslov för byggnadsföretag som avses i 55 § 4 mom. får beviljas endast om utlåtande föreligger från

1 mom. När byggnadsnämnden prövar en ansökan om byggnadslov, skall den se till, att det tillämnade företaget inte strider mot byggnadslagen (1947:385), väglagen (1971:948), lagen (1939:608) om enskilda vägar, naturvårdslagen (1964:822), miljöskyddslagen (1969:387), arbetsmiljölagen (1977:1160), bostadssaneringslagen (1973:531), lagen (1976:296) om kriskoppling m. m., denna stadga eller föreskrifter som har meddelats med stöd av dessa författningar. Om tomtens ägare enligt byggnadslagen är skyldig att betala bidrag till kostnaden för gata eller att anordna utfartsväg eller avlopp från tomtens, får byggnadslov för nybyggnad inte beviljas innan skyldigheten har fullgjorts eller nöjaktig säkerhet har ställts.

Byggnadslov för ett byggnadsföretag som avses i 55 § 4 mom. får beviljas endast om det föreligger ett

¹ Stadgan omtryckt 1972:776.

² Senaste lydelse 1977:339.

Nyvarande lydelse

yrkesinspektionen och av detta framgår att skyddsombud, skyddskommitté eller organisation som företräder arbetstagarna fått tillfälle att yttra sig över byggnadsföretaget. Vad nu sagts gäller dock *icke om det ej* är känt för vilket slag av verksamhet arbetslokalen är avsedd.

Har i utlåtande från yrkesinspektionen angivits att erforderlig prövning ej kunnat ske i arbetarskyddshänseende, skall i beslut om byggnadslov erinras om skyldigheten att göra anmälan enligt 8 a § andra stycket arbetarskyddslagen.

Inom område, som *icke* ingår i stadsplan eller byggnadsplan, *må* lov *ej* givas till nybyggnad som skulle innefatta tätbebyggelse. Vad nu sagts gäller dock *ej* när fråga är om

1. nybyggnad för tillgodoseende av jordbrukets, fiskets, skogsskötselns eller därmed jämförligt behov eller
2. tätbebyggelse av mindre omfattning som avses i 5 § andra stycket byggnadslagen (1947:385).

Föreslagen lydelse

utlåtande från yrkesinspektionen *och det* av detta framgår att *ett* skyddsombud, *en* skyddskommitté eller organisation som företräder arbetstagarna *har* fått tillfälle att yttra sig över byggnadsföretaget. Vad nu sagts gäller dock *endast om det* är känt för vilket slag av verksamhet arbetslokalen är avsedd.

Om det i ett utlåtande från yrkesinspektionen har angivits att den prövning i arbetarskyddshänseende som behövs inte har kunnat göras, skall beslutet om byggnadslov innehålla en erinran om skyldigheten att göra anmälan enligt 1 § andra stycket arbetsmiljöförordningen (1977:1166).

Inom *ett* område, som *inte* ingår i stadsplan eller byggnadsplan, *får* lov *inte* ges till nybyggnad som skulle innefatta tätbebyggelse. Detta gäller dock *inte* när det är fråga om

1. nybyggnad för jordbrukets, fiskets, skogsskötselns eller *något* därmed jämförligt behov eller
2. tätbebyggelse av mindre omfattning som avses i 5 § andra stycket byggnadslagen (1947:385).

Vid prövningen av en ansökan om byggnadslov skall en typgodkänd konstruktion eller ett typgodkänt utförande godtas i de avseenden och under de förutsättningar som anges i beviset om typgodkännande.

75 §³

Till nybyggnad hänföres:

- a) uppförande av helt ny byggnad;

Till nybyggnad hänföres:

- a) uppförande av *en* helt ny byggnad.

³ Senaste lydelse 1977:1177.

Nuvarande lydelse

b) till- eller påbyggnad av *förut* befintlig byggnad;

c) ombyggnad eller annan ändring *med avseende å* byggnads yttre eller inre utförande av så genomgripande *beskaffenhet*, att *den* kan anses jämförlig med ombyggnad;

d) byggnads inredande helt eller delvis till väsentligen annat ändamål än det vartill byggnaden förut varit använd;

e) sådan förändring av byggnad, som medför att byggnaden kommer att strida mot fastställd generalplan, stadsplan, byggnadsplan eller utomplansbestämmelser; *samt*

f) annan förändring av byggnad, *vilken* i befintligt skick strider mot plan eller bestämmelser *som nyss sagts*, såvida *ej fråga är om* bostadsbyggnad med högst två bostadslägenheter eller *därtill hörande* uthus.

Vad ovan i denna paragraf stadgas skall ej medföra att såsom nybyggnad anses anordnande av godtagbar avfallshantering eller av värmeledning eller vattenklosett eller andra hygieniska förbättringar i befintlig byggnad som, *även om sådan anordning ej medgäves, måste antagas komma att kvarstå under längre tid.*

Föreslagen lydelse

b) till- eller påbyggnad av *en* befintlig byggnad.

c) ombyggnad eller *någon* annan ändring *av en* byggnads yttre eller inre utförande *som är* så genomgripande att *ändringen* kan anses jämförlig med ombyggnad.

d) inredande *av en byggnad* helt eller delvis till väsentligen annat ändamål än det vartill byggnaden förut *har* varit använd,

e) sådan förändring av *en* byggnad, som medför att byggnaden kommer att strida mot fastställd generalplan, stadsplan, byggnadsplan eller utomplansbestämmelser,

f) *någon* annan förändring *av en* byggnad *som* i befintligt skick strider mot *en sådan* plan eller *sådana* bestämmelser, *om det inte är fråga om en* bostadsbyggnad med högst två bostadslägenheter eller *om ett* uthus *som hör till en sådan byggnad.*

Som nybyggnad *skall emellertid inte* anses anordnande av godtagbar avfallshantering, *av tillfredsställande energihushållning*, eller av värmeledningar eller vattenklosetter eller andra hygieniska förbättringar i *en* befintlig byggnad, *som måste antas komma att stå kvar under längre tid även om sådana anordningar inte skulle medges.*

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

76 §

3 mom. Statens planverk prövar efter ansökan frågor om typgodkännande av konstruktionen eller utförandet i övrigt av byggnader och andra anordningar som avses i denna stadga. Om en konstruktion eller ett utförande har typgodkänts, skall planverket utfärda bevis om detta.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1980.